

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felolós szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.

Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi elő-

járóságoknak egész évre . . . . . 8 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . . . 20 fillér.

Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Az alispánválasztás

impozáns aktusa mélységes érzéseket váltott ki mindenikből, aki a vármegye fogalmát és értékét megtudja becsülni.

Az új alispán programja energikus vonásokkal adta meg a kereteket, melyeket tartalommal megtölteni a jövőnek s a jövőben egy irányító egyéniségnek kell.

Az új alispán programját meleg taps és erős óváció követte s ez bizonyosságot tett arról, hogy annak értéke általános szempontból nagy s az a szemlélő, aki a taps és óvációk lelki rugóit kereste az egyéni szimpatian kívül, erős elvekre és álláspontokra is bukkant.

A vármegyei autonómiát — ezt a régi, erős és a mai kor élettechnikájában is megálló védbástyát — öntudatosan védeni s szervezetét demokratikusan átgyúrni, ez a felületes gondolkodás előtt lehet csak utópia, az új alispán szemében s a jövő alakulásait kereső előtt biztos cél és gyönyörű feladatként tűnik elő.

S ha semmit sem mondott volna a nagy és tartalmas programjából csak ezt az egyet, akkor is úgy kellett volna üdvözölnünk dr. F o r n e t Gyulát, mint a közigazgatás jövő céljainak és feladatainak alapos ismerőjét, aki a jövőben a kor szava után indulva, reméljük, a helyes irányzatu haladás fiatalos elveivel akarja domináló szerepre emelni a megyei intézményt.

Csoda-e, ha mi, akik mindenkinek irunk és mindenki érdekét szolgálni akarjuk, az elragadtatásnak bizonyos entuziazmoszával fogjuk kezünkbe az alispáni programnak ezen élő részét és csoda-e, hogy az a vármegyei közönség, amelyet megihlet ugyan a régi megyei szellem méltóságos levegője, de amely a kor szellemét a szívében, a demokratikus eszmék nagyságát a jól megfontolt véleményében biztosan érzi, a meleg megértés tapsait adta válaszképen az alispán szavaira.

De az se legyen csoda, ha ezek után sokat és bizonyos szempontból újat várnak az új alispántól. A régi alispánok tisztségén, munkásságán és nemességén kívül a haladó és a háboru vérkeringésében hatalmi pozíciót kívánó demokratikus elvek meleg felkarolását és a közigazgatási rendszerbe való okszerű bevezetését.

Az az ember, aki az autonómia levegőjében nőtt, a munka asztalánál erősödött, a Bornemisza és Lukács kezei alatt érett meg s a ki a saját kulturális és szociális érzéken kívül a háborus közélet levegőjéből komprimálni tudott életreszóló elveket és célokat, az — úgy érezzük — meg fog felelni a várakozásunknak s annak az alispánsága mély és gyökeres nyomokat hagy majd ennek a szép megyének egész életében.

Az alispán helyére a vármegye főjegyzői állásába is új gazda került:

Sóldos Béla dr.

A közigazgatási karrierek egyik legszebbike az övé, az érvényesülés és emelkedés egyik legértékesebbik eszközével jutott ideig. Sóldos Béla népszerűsége, emberi és köztisztviselői értékeltsége ma páratlan e vármegyében és erőteljes egyéniségének, tiszta, mindig igazságos és melegszívű gondolkodásainak nagy és hivatott helye van a vármegye jövőjében.

Hozzánk, a „Gömör-Kishont“-hoz, intim, baráti szálak tűzik s mi büszkén hangoztatjuk és ragadjuk meg e szálakat. Sóldos Béláról sokat és szívesen irunk eddig is — Sóldos Béláról — úgy érezzük — sokat és a szívünk melegével irunk ezután is.

A közgyűlés lefolyásáról következő tudósításunk ad számot:

A vármegye háza nagyterme egészen megtelt — e hó 10 én — az alispánt választó rendszer nyári közgyűlés alkalmával. A vármegye-beli előkelőségek jóformán teljes számmal részt vettek s a karzaton hölgyközönségünk elittje foglalt helyet.

A közgyűlés méltóságát emelte az is, hogy megjelent a cs. és kir. 80. gyalogezred tisztiküldöttsége *Knechtl* József ezredes vezetésével.

A közgyűlést háromnegyed 11 órakor nyitotta meg *Lukács Géza* főispán.

Ünnepet ültendő sereglett össze e vármegye közönsége — mondotta — mert nincs nagyobb ünnep egy vármegye életében, mint az első tisztviselő választása. — Szíve teljességéből és igaz melegséggel üdvözli a törvényhatósági bizottság tagjait, a hatóságok képviselőit s a vendégeket.

Az alispáni állás betöltése került ezután sorra s a hattagu kandidáló bizottság (*Széman Endre*, *Marton János*, *Szabó László*, *Szent-Iványi Ár-*

pád, *Szent-Ivány József* és *Fáy Árpád*) kiküldése után az ülés fel lett függesztve.

Az ülés újabb megnyitásával a főispán bejelentette, hogy a kijelölt bizottság az alispáni állásra egyedül pályázó **dr. F o r n e t Gyula** vármegyei főjegyzőt kandidálja s ezen enuncziációt viharos éljenzés és meleg taps követvén, a főispán dr. F o r n e t Gyulát Gömör és Kishont vármegye megválasztott alispánjává mondotta ki s *Szent-Ivány József* elnöklete alatt *Szent-Iványi Árpád*, *Putnoky Móricz*, *Hisnyay-Heinzelmann Alfréd*, *Széman Endre* és *Bornemisza László* bizottsági tagokból álló küldöttséget kérte fel arra, hogy az új alispánt a közgyűlésre meghívják.

Míg a bizottság a munkáját végezte, az ülés fel volt függesztve.

Lelkes és a szívek melegét magában foglaló éljenzés és taps hangzott fel, amint az új alispán díszmagyaros alakja a terembe lépett.

Az óvációk elcsendesülése után az alispán letette a hivatali esküt, melynek mintáját dr. *Sóldos Béla* vármegyei másodfőjegyző olvasta fel.

Ezután a főispán emelkedett szólásra.

Mintegy 29—30 esztendeje állította őket egymás mellé a jósors s visszapillant arra, hogy F o r n e t mindig követte őt hivatali állásaiban. Most is örömmel látja őt maga után. A vármegye ezüstbe vésett nagy pecsétjét átadja az új alispánnak abban a tudatban, hogy ő azt épen olyan készséggel fogja őrizni, mint elődjei. Teljes szívből, igaz melegséggel kívánja, hogy viselje az új alispán állását boldogan, egészségben, sokáig!

Az éljenzés elültte után dr. *F o r n e t Gyula* ezen nagyszabású és a zajos tetszésnyilvánítástól többször megszakított beszédet mondotta:

Méltóságos Főispán úr!

Tek. Megyebizottsági Közgyűlés!

Igaz bensőségteljes hálával köszönöm meg a tek. megyebizottsági Közgyűlésnek, hogy engem a legszebb s legfőbb autonomikus vármegyei tisztségre, a vármegye alispánjává egyhangu elhatározással megválasztani méltóztattak. Nemcsak méltó büszkeséggel tölt el engem a vármegye mélyen tisztelt közönségének a személyemben ez egyhangulag megnyilvánult bizalma; de elosztatja csekély erőmben vetett aggályaimat és kétségeimet s megerősíti önbi-zalmamat, hogy a reám háruló súlyos és nehéz feladatokat sikerülni fog a közérdeknek megfelelőleg eredményesen megoldanom.

Mély megilletődéssel és meghatottsággal veszem át a vármegye önkormányzati jogát s az alispán hatáskörét jelképező és szimbolizáló vármegyénk ősi ezüstbe vésett czimeres pecsétjét s ígérem és fogadom, hogy a milyen hermelines tisztaságában átvettem, azt hivatalos működésem egész ideje alatt, teljes erőm és tudással érintetlen tisztaságában megőrzöm. — Ígérem és fogadom, hogy azt soha másra s csakis kizárólag a köz és vármegyei érdek biztosítására, a közigazgatás és a jogosult magánérdekek megóvására és védelmére használom fel. — Megbízatásom lejártával pedig, vagy ha netalán a tek. megyebizottsági Közgyűlés bi-

zalma személyemben általában már időközben megrendülne, úgy az alispáni hatáskört jelképező ez ősi vármegyei czimeres pecsétet, minden habozás nélkül bármikor a tek. megyebizottsági Közgyűlés és közönség rendelkezésére bocsájtva, e terem zöld asztalára leteszem.

Közel 30 éves közéleti pályám két alispánom vezetése alatt futottam meg. Méltóztassanak ezért megengedni, hogy első sorban a vármegye agg bölcsé minaji *Bornemisza László* ő méltóságához forduljak, kinek vezetése alatt közigazgatási pályám megkezdtem s ki nem csak alispánom, majd főispánom, de mindenkor atyai jóindulatu barátom volt s akit nemcsak a mély tisztelet, de a szeretet melegével karoltam körül. Engedje meg az én tanító, oktató s nevelő mesterem, hogy azért az irányomban tanusított mindenkor szerető jóindulatu atyai barátságáért mélyeség hálás köszönetemnek adjak kifejezést.

Igaz szeretettel s tisztelettel fordulok az egy emberöltőn át volt főjegyzőm, majd alispánom, jelenlegi főispánom kövecsesi *Lukács Géza* ő méltósága felé, aki az idősebb fivér gondosságával és szeretetével vezetett és támogatott közigazgatási pályám kezdetén s aki mindenkor igaz baráti jóindulatu támogatásban részesített s engedje meg, hogy ezért a mindenkor tanusított barátságáért, hálás köszönetemnek adjak kifejezést e helyen is.

Tek. Megyebizottsági Közgyűlés! Midőn e két alispánom nevét kiejtettem, ezáltal már megjelöltem jövő működésem irányát s programot adok azáltal, midőn kijelentem, hogy jövő működésem irányító fonalát és legfőbb törekvésemet az általuk kitűzött nemes eszmék és célok és intézmények tovább folytatása, kiépítése és betetőzése, a tiszta pártatlan puritán közigazgatás zavartalan biztosítása fogja képezni. Hogy magam sem jogosulatlan magánérdek, sem politikai vagy egyéb tekintetek által befolysolni nem engedem. S amint ők mindenkor a való életet csupán távolról követő törvények sokszor merev intézkedéseit, csakis higgadt megfontolás és mérlegelés után alkalmazták, az én legfőbb törekvésem is azt fogja képezni, hogy a törvények intézkedéseit, ne a sokszor rideg és kiméletlen bürokratizmus által vezéreltetve s annak alkalmazásával, de a való gyakorlati élet követelményeinek megfelelőleg, a szív érzelmeim is átszűrve, az abszolút, a klasszikus igazságot keressem és pártatlanul alkalmazzam gazdag és szegény, hatalmas és elhagyatotttal szemben — s az igazságot egyformán mérjem.

Egész közéleti pályám a vármegyei élettel állván szoros viszonylatban és kapcsolatban, az autonomikus jogok tiszteletében nőtettem fel. Ép ezért legfőbb törekvésem fogja képezni a vármegyei önkormányzati s autonomikus jogok sértetlen fentartása s biztosítása.

Kétségtelen, hogy ősi alkotmányunk védbástyáját képező vármegyei önkormányzatunk

egy részét ma már a megváltozott viszonyok követelményeinek mindenben nem felel meg. Az is bizonyos, hogy önkormányzatunk egyes épületrészei a rohamosan fejlődő demokratikus modern élet követelményeinek mindenben meg nem felelve, annak egyes épületrészeit a változott viszonyoknak megfelelőleg újból át kell építeni. De viszont az is kétségtelen és bizonyos, hogy a mai Magyarország ez ősi vármegyei önkormányzati rendszer alapján épült fel, hogy a vármegyei önkormányzati rendszer alapfalai e rettentő országokat, trónokat és koronákat elseprő vérzivatar lökő erejének megingathatatlanul állott ellent, hogy a vármegyei önkormányzati rendszer csodálatot keltő pontossággal teljesítette és töltötte be a háborus közigazgatás sokszor leküzdhetetlennek látszó súlyos nehéz feladatait, hogy a vármegyei rendszer ezer év leforgása alatt a legsúlyosabb megpróbáltatást ép e háboru alatt állotta ki, s megingathatatlan meggyőződése, hogy semmiféle más szervezet ilyen csekély és egyszerű eszközzel, mint a vármegyei rendszer a háborus közigazgatást olyan praecisítással megoldani képes nem lett volna.

Nemzeti szerencsétlenségnek tartanám ezért, ha a bontó csákányt a vármegyei önkormányzati jogok alapfalaiba is lebecsájtánák, mert ez nemcsak nemzeti természetes továbbfejlődésünket bénítaná meg, de átvágná helyes nemzeti fejlődésünk éltető gyökereit is. És ép ezért a vármegyei önkormányzati jogoknak csakis az eddigi alapokon való további kiépítését és fejlesztését tartom elkerülhetetlenül szükségesnek.

A fejlődés útját ma még homály fedi s annak iránya csupán a lövészárkok hőseinek visszatérése után lesz megállapítható s így azt még ez idő szerint programszerűleg megjelölni módomban nem áll.

Az azonban már most bizonyos, hogy a háboru dicsőséges és diadalmas befejezése után egészen új, demokratikus alapon nyugvó közigazgatási, kulturális, szociális és közjogi intézmények létesítése és megalkotása válik szükségessé, melyek megteremtése a vármegyék, de legfőképpen az alispánok vállaira fog igen súlyos és nehéz terheket hárítani. Tiszteletteljes bizalommal kérem ezért már most a tek. megyebizottsági Közgyűlést, hogy engem ez irányu működéseimben jóindulatu kegyes támogatásban részesíteni méltóztassék.

A közigazgatás általános külső menetét illetőleg, kiváló gondot kívánok fordítani arra, hogy a vármegyei közigazgatással kapcsolatos és viszonylatban lévő hivatalokkal a barátságos, háborítatlan jó viszony változatlanul fenntartassék.

Kiváló súlyt kívánok helyezni úgy a vármegyei, mint az általános közérdek megóvása szempontjából, hogy a kormány képviselőjével, Főispán őméltóságával a harmonikus együttműködés biztosíttassék.

Ezt mindenki tudja és mindenki gondolatban visszanez az életére és kevés ember van, akinek a történetében, sorsában, kisebb vagy nagyobb vonatkozásokkal ne szerepelt volna a Lukács Géza neve.

Kévs ember van, aki ne ismerné úgy, mint a milyen, s ehhez nem is kellett nagy emberismerő művészet — Lukács Géza mindenkivel szemben önmagát adta nyíltan, őszintén, a férfias becsületesség erőteljes kifejezésével.

S a mikor megjött a Sajó völgyét behozó vonat és színültig megtelt a zsongó nagyterem s a mikor vége volt a megyei élet egyik legszebb eseményének: az alispánválasztásnak; feszült figyelem, merev szemek sorakozása tekintett Lukács Géza felé, akiről mindenki tudta, hogy most fog bucsúzni a vármegyénél eltöltött hivatalos állásától, s a kinek a bucsúja már előszelében megpengette a lelkek érzései húrjait. Azután elbucszott. Az ő egyszerű, soha nem keresett s mindig helyén álló szavai úgy zengtek, mint nyári zivatarkor a menydörgés morajlása s úgy hatottak, mint a sziveket és meggyőződéseket kalapáló igazságok.

Es csend volt a teremben. Az emberi élet emelkedésének lépcsőjéről büszke önérzettel, felemelt fejjel és az elvek harcában megsebesülve, de a győzelem tudatával lépett egy ember de nem lefelé, hanem a szívek fokozatában élő grádicsokon feljebb egygyel!...

Félreértések elkerülése végett azonban ismételt hangszolyozni kívánom, hogy magam sem politikai, sem más tekintetek által befolyásoltnak nem engedem; legfőbbképpen pedig a vármegyei autonomikus jogok sértetlen megóvását feltétlenül biztosítani kívánom.

Tek. Megyebizottsági Közgyűlés! Ezekben óhajtottam jövő alispáni működésem röviden körvonalozni, s méltóztassanak megengedni, ha mélyeség hálámnak, köszönetemnek s a szívem megtelt érzelmeinek nem tudtam poetikus lendületű, meleg szárnyaló szavakban kifejezést adni, de kárpótolja ezért a tek. megyebizottsági Közgyűlést az, hogy ezek az érzelmeim igazak, őszinték és közvetlenek s hogy az én szülővármegyém iránti hálám és mély tiszteletem, rajongó szeretetem kiolthatatlanul be van vésvé az én szívembe, mint az élő fa törzsébe metszett név, időmultával nemcsak hogy el nem halaványul, de kiforr, erősödik és nő.

Midőn még egyszer — alispánná történt megválasztásom alkalmából megnyilvánult egyhangu bizalomért — hálás köszönetemnek adok kifejezést, magam a tek. megyebizottsági Közgyűlés további kegyes jóindulatába ajánlom.

Ezután *Putnoky Mór* országgyűlési képviselő emelkedett szólásra:

— Szíve melegével üdvözli az új alispánt, aki kora ifjuságától kezdve a vármegyét szolgálja s akit a legméltóbbnak talált a vármegye legelső tisztviselői állására. Olyan férfi kezébe tettük le az alispáni pecsétet, aki teljes erejével és szorgalmával meg fog tudni kötelességének felelni. Könnyű lesz az új alispán helyzete, mert az elődje oly helyzetet hagyott hátra, hogy azt csak folytatnia kell, de nehéz a helyzete, mert oly kiváló egyének voltak az elődjei, akiket követnie igen nehéz. Súlyos időben veszi át az alispáni széket, mert a háboru igen sok oldalú terhet ró az alispán vállaira. — A rendes adminisztráción kívül a termelés, a közellátás és sok egyéb más munka megsokszorozta az alispán dolgát. Ma mindenki, aki itthon van, köteles sokszoros erővel eleget tenni kötelességének.

Az új alispánra is ez vár s ő meg fog tudni ennek felelni. Soha nagyobb jók nem voltak, mint a háboru nyomán fakadtak; soha nagyobb bűnök nem születtek, mint a háboruban. A bűnököt megtorolni és preventive megakadályozni egyik legszebb kötelessége az alispánnak. Ismeri az új alispán becsületességét, igazságszeretetét és kvalitásait s meg van róla győződve, hogy hűséges sáfárja lesz e vármegyének s az alispáni díszes sorozatnak egyik büszkesége. — Az egész megyebizottság bizalommal követi őt a becsületos, nemes törekvései útján. — Erőt, egészséget kíván a nagy munkához.

A lelkes éljenzés után *Bornemisza László* nyug. főispán beszélt:

— Huszonöt évvel tovább volt az új alispán oldala mellett s atyai barátsággal igyekezett őt

Csend volt a teremben. A karzat selyem ruhái nem susogtak pajkos meséket, a régi képek történelmi levegője — mintha otthon lenne — megült, a terem előtt álló két fehér fejű, fehér kucmás díszhajdu kezében erősebb markolást kapott a kivont kard, mintha tisztelegni akarna egy távozó nagyság előtt s mintha több lenne mint pompázó dekorum, cifraság.

Azután úgy érezte Lukács Géza, hogy elmondotta bucsúszavát és nincs helye a teremben.

Elment. Talán fájt neki odabent, ahol az érzések vajudnak, születnek és élnek, talán nehéz volt bucsút pillantani a fehér terem minden ismerős zuga felé, a mely annyiszor látta őt nagyok, erősnek és uralkodónak. Talán az emberi élet tragikus sohajtsa ment utána... de biztosan vele ment sok szív együttérzése, melegsége és viharja.

Es mikor lefelé mentek a széles lépcsőkön a fekete ruhás férfiak, a selyembe pakolt asszonyaink, csendes mélasággal szállt a vissza gondolás: „elbucszott a főispán...”

Másról azt mondják: „megbukott”, de neki nem volt mibe botlania, neki nem volt miben buknia, ő „elbucszott”, elment és mégis a vármegyei élet legmagasabb felszínén marad és mégis nagy marad, erős marad. *Glin.*

TÁRCZA.

Bucsúzik a főispán.

A gömri vármegye háza fehér tónusu nagytermébe alispánt választani jöttek össze a megyebizottsági tagok, a fekete ruhák komolyságát még komolyabbá teszi az elvegyülő egy-két szinpompás díszmagyar, szürke egyszerűségben megjelennek a nyolczvanas tiszték is s odafent a karzaton, szemben a nagy „M” alakú zöld asztallal asszonyok, lányok állnak türelmes, tréfálkozó várakozásban.

Fél tizenegy s a féltizes vonat még nem jött be.

Egy óra hosszat ülnek és nyüzsögnek, a megnyitást várva az emberek, ez alatt az óra alatt hírek és újságok szállnak szét a nagy terem melegedő levegőjébe.

Az egyik hír politikai csatákat vár, a másik békés, egyengető paktumról beszél a régi és új kormányhoz küldendő üzenet kérdésében. Vannak, akik biztosan tudják, hogy *Putnoky Mór* főispánunk lesz, vannak, akik biztosra állítják, hogy nem ő lesz s forgalomba hoznak új s meglepetést keltő neveket.

Azután mindenki a rezignációnk egy finom árnyalatával újságolja a másoknak: „ma bucsúzik a főispánunk...”

azon légkörben nevelni, melyben mint alispán ő élt. Ő azt akarta, hogy ebben a vármegyében a becsület, tisztesség nevelkedjék s mert az alispáni program megfelel a helyes utnak — csak kövesse az új alispánt. Magasztos érzés az, ha valaki egyhangú bizalommal lesz alispán, mert tudja, hogy míg becsülettel működik, a háta mögött áll a vármegye egész közönsége. Kívánja, hogy viselje az ő kezéből is kikerült pecsétet szerencsével.

A közgyűlés lelkesen éljenzett és az alispán így válaszolt:

Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes megyebizottsági Közgyűlés!

Méltóztassanak megengedni, habár szokatlan is, hogy másodízben felszólalok s hogy minaji *Bornemisza László* méltósága hozzám intézett üdvözlő meleg szavaira röviden reflektálhassak.

Engedje meg az én tanítóm, oktatóm és nevelő mesterem, hogy azért az irányomban tanúsított mindenkorai átyai meleg jóindulatú barátságáért — de különösen az itt elmondott közvetlen üdvözlő szavaiért az immár ősz és deres fejű tanítványa — az én mélyszéges hála- és köszönetemnek adjak kifejezést!

Olyan volt az én szívemnek, az én lelkemnek egy emberöltő távlatából e meleg közvetlen üdvözlése, mint mikor a késő őszi alkonyuló nap bíbor sugaraival az immár havas és deres tájékat, az én őszülő szürke fejemet a meleg szeretet rózsaszínű fátyolával teríti be!

E meleg szeretetét azzal kívánom meghálálni, hogy igérem, méltó tanítványa óhajtok lenni!

Együttal halásan köszönöm meg az én kedves barátomnak: *Putnoky Mór*icz országgyűlési képviselő, megyebizottsági tagnak szíves, meleg baráti üdvözlését!

Ezután a többi állások betöltésére került a sor s vármegyei főjegyzőnek *dr. Söldos Béla*, a másodfőjegyzői állásra: *dr. Fáy István* s az aljegyzői állásra *Lukács Béla* lettek megválasztva.

A megválasztottakat lelkesen ünnepelték és *dr. Söldos Béla* úgy a maga, mint a harctéren lévő társai nevében rövid, tartalmas szavakban mondott köszönetet a bizalomért, amely teljes súlyával fogja őket kötelezni hivatalos működésükben.

Szent-Iványi Árpád indítványára az elhangzott beszédek jegyzőkönyvébe vételét mondta ki a közgyűlés.

Ezután *Lukács Géza* főispán állott fel szólásra s ezeket mondta:

Tekintetes vármegyei Közgyűlés!

Csak a közelmúltban volt alkalmam szívem szerint bucsut venni a tek. vm. Közönségtől, a midőn olyan igaz lelkesedéssel és a szeretetnek oly benső megnyilatkozásával iktattattam be Gömör és Kishontvármegye főispáni székébe.

Egyéni vonatkozásban köztéri munkásságomnál legfőbb céljál az azt tüstem ki már ifjú koromban, hogy hasznos szolgálataim jutalmául az alispáni polcot érhessem el. Nem képezte ambícióm az alispánság soha, és mégis elváltam az alispáni kormány felszólítására, mert édes otthonomban — vármegyémben — pártkülönbség nélkül azon nézet alakult ki, hogy a Törvényhatóságunkban sajnosan feldúlt béke megteremtésére csekélységem volna legalkalmasabb! Én tehát e részben is csak a vármegye kívánságának tettem eleget.

A reám nézve szerencsétlen véletlen úgy akarta, hogy főispáni beiktatásom napján bukkott meg azon kormány, melynek bizalmi letéteményeseként működöm kellett volna; majd megalakult egy másik, a melynek politikájával, különösen az általános egyenlő és titkos választói törvény meghozatala kérdésében nézetemet azonosítani nem tudtam és ma sem tudom.

Ennek következményeit magamra nézve levonnom kellett, s csupán az képezheti elbirálás tárgyát, ha vajjon nem hamarabb kellett e lépést megtennem. Én azonban azt hiszem, hogy helyesen cselekedtem lemondásom késleltetésével, mert nem szabad nekem azt elfeledni, hogy 35 éven voltam szolgálatában Gömörvármegye, melynek mindig csak szeretetét és megbecsülését élveztem, és ezzel szemben úgy érzem: tartoztam azzal a vizontszolgálattal, hogy szülővármegyém s jóságos kenyéradó gazdámnak közigazgatását megzökkenés nélküli rendes medrébe vezessem és biztosítsam annak lehetőségét, hogy az alispáni igen fontos állás betöltése az adott viszonyok között a legteljesebb diszszal és méltósággal történjék meg.

Lemondásomat e hó 2-án már illetékes helyre felterjesztvén s a választások körüli teendőmet is befejezvé, tényleges felmentésemig már csak a feltétlenül sürgős folyó ügyek ellátásával foglalkozom; és nem kívánom irányítani a közgyűlést a tárgysorozatban felvett ügyek elintézésénél sem; ennél fogva az elnöki széket a megválasztott alispánnak ezennel átadom. — Vagyont hosszú szolgálatom alatt nem gyűjtöttem, de úgy érzem, hogy az én tisztos szegénységem glóriával köríti ősz homlokomat. — Reményteljesen, szeretettel léptem a közigazgatási pályára s most a jól teljesített kötelesség érzetének nyugodt öntudatával, emelt fővel, büszkén távozom el helyemről, kérve a törvényhatóságra és a vármegye közönségére az engem is megsegítő jó Istenem áldását.

A nagyszámú közönség hosszasan éljenzett és tapsolt s a lemondott főispán átadva az elnöki széket az alispánnak, eltávozott.

Ezután *Szent-Iványi Árpád* indítványára elhatározta a törvényhatóság, hogy a lemondott főispánnak érdemei elismerésül felajánlja a vármegye a most elfoglalt lakását fűtéssel és világítással együtt a jövő év május hó 1-éig.

Ezután a tárgysorozat tárgyalására került a sor.

Az alispáni jelentéssel kapcsolatos s az állandó választmányi ülés által javasolt intézkedéseket elhatározta ezután a törvényhatóság s az új kormánynak üdvözlését mondta ki azzal, hogy míg törvényes alapokon nyugvó rendelkezéseket ad ki, a törvényhatóság működésében támogatni fogja.

Gróf *Serényi Béla* kereskedelemügyi minisztert, mint e vármegye szülöttjét, külön meleghangú felirattal üdvözlötte.

A régi kormány egyes tagjainak bucsuiratát az érdemek elismerése mellett vette tudomásul.

Ezután tudomásul vette a közgyűlés azt a belügyminiszteri rendeletet, mely elutasította *Szent-Iványi Árpád* és társainak az 1916. évi december hó 16-iki közgyűlésen megejtett közigazgatási bizottsági tagválasztás ellen beadott felebbezését és kimondta a megyegyűlés, hogy a vármegye szervezési szabályrendeletét elkészíteti és szabályrendeleteit összegyűjti. *Szent-Iványi Árpád* bejelentette, hogy a belügyminiszter elutasító ítélete ellen panaszszal él a közigazgatási bíróságnál.

Tárgyalta ezután a közgyűlés *Kubinyi Géza* volt főispán arcképének megfestése tárgyában érkezett belügyminiszteri rendeletet s azt tudomásul véve, hozzájárult *Kubinyi Géza* azon írásbelileg előterjesztett kérelméhez, hogy arcképe csak halála után egy esztendő múlva festessék meg a törvényhatóság részéről.

Ezután az ülést félbeszakították és másnap délelőtt 10 órára elhalasztották.

Az alispán üdvözlése. A közgyűlés után az alispáni fogadó-szobában *Dr. Fornet Gyula* alispán előtt üdvözlő küldöttségek jelentek meg. Az első küldöttség a vármegyei tiszti-

karból és személyzetből állott s ezt az új főjegyző: *Dr. Söldos Béla* vezette. Ezen megkapó határu beszédben üdvözlötte az alispánt:

Nagyságos Alispán ur!

Mélyen tisztelt Barátom!

Örömmel és lelkesedéssel járul elől a vármegye központi és járási tisztikara, segéd- és kezelő személyzete, hogy téged a vármegye közönségének osztatlan bizalma folytán első tisztviselőjévé történt megválasztásod alkalmából szíve teljes melegével üdvözljön, szeretetéről, ragaszkodásáról biztosítson.

Nagy és nehéz történelmi időkben foglalod el diszes, de felelősségteljes állásodat kedves Barátunk és hivatali főnökünk, mert bölcsen tudod, hogy a háboru kevés téren idézett elő oly változást, mint épen a közigazgatásnál, mert míg egyrészt a mai rendkívüli helyzet, a napnap mellett felszínre kerülő újabb problémákkal már oly térre terelte a közigazgatás munkásságát, amelyre a legmerészebb egy sem számíthatott, addig másrészt oly kivételes hatalmat és jogot biztosított számára, mellyel helyesen élni kipróbált vezető erőt igényel.

Te e vármegye szülötte vagy, kora ifjúságod óta állasz szolgálatában, kitűzött pályádon saját tudásod és igyekezeted révén, valamint a vármegye közönségének akaratából fokról-fokra haladtál előre, természetes tehát, hogy most e válságos időben a Gondviselés a csemetéből hatalmassá fejlődött fát állítja oda a viharok elé, hogy szembe nézve azzal, megvédje s fejlődését biztosítsa az alatta elterülő növényzetnek.

Végig éltél egy tekintélyes multat, mert ha visszapillantunk, látjuk, hogy 29 szolgálati év van hátad mögött, oly ut, melyről köztudomású, miszerint azt mindenkor a feltétlen tisztesség és tántoríthatlan becsületesség világította, ragyogtatta be; már egymagában biztosítékot képez az iránt, hogy e nemes és férfias jellemvonások birtokában, melyek párosulnak azon nagy műveltséggel, széles látkörrel és lélekjósággal, melyekkel Isten téged megáldott, nemcsak most a háboru alatt, hanem a talán még sokkal nehezebb háboru utáni időben is megfogod tudni mutatni, azt az utat, irányt, melyen haladva vármegyénk fejlődése felé vezet.

Engedd meg azonban, hogy mint munkatársaid, idejövetelekkel kapcsolatban munkásságunkat részre felajánljuk és kijelentsük előtted, hogy felelősségteljes állásodban szerény tehetségeink és tudásainkkal segítő társaid, támaszaid kívánunk lenni, mert minden szerénytelenség nélkül mondhatom s azt hiszem, hogy azt senki sem vonja kétségbe, hogy e tisztikar minden egyes tagja egy-egy kipróbált aczéklő, mely a háboru alatti nélkülözések dacára, lelkesedéssel és hazafias érzületétől vezérelve, a front mögötti — olykor lekicsinyelt — polgári munkát megbecsültté és elismertté tudta tenni, összességében pedig fényes tanubizonyosságot tett arról, hogy e nagy és dicsőséges háborunak, habár parányi atomja, mégis egyik hathatós és nélkülözhetlen tényezője.

Ezzel szemben — ismételt engedelmeddel — arra kérlek, pártfogold e tisztikar jogos kívánságát, érdekét, ez irányban bírjuk már azon kiváló munkásságot, melyet nyugellátási szabályaink megalkotása körül a közelmúltban kifejtteni szíves voltál, biztat tehát a remény, hogy a jövőben is a jogosult érdekek, törekvések előbbre vitelét, valamint a tisztikar minden egyes tagjának a jogosulatlan és arra nem hivatott befolyásolástól való megvédését szem előtt fogod tartani. Ha pedig a közérdek úgy kívánna, vagy meggyőződésed az lenne, hogy a tisztikar valamelyik tagjának utmutatásra vagy irányításra van szüksége, úgy elvárjuk tőled, hogy ezt nemcsak szigorú hivatali kötelességedből kifolyólag, hanem szíved sugallatát követve is,

Veszünk korlátlan mennyiségben!

Egres, ribizke, eper, málna, cseresznye, meggy, zöld dió, körte, alma, szilva, barack, szeder, csipkebogyó stb. stb. gyümölcsöket.

RIMASZOMBATI KONZERVGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

a mai napon kezeidbe letett törvényes eszközökkel mindenkor megtenni fogod.

Most pedig kedves Barátunk és hivatali főnökünk fogadd legőszintébb szívből jövő szerencsekívánataink osztatlan, igaz kifejezését, kívánjuk: adjon az Isten neked lelki és testi erőt, megvalósítani azon eszméket és terveket, melyeket magad elé kinttél, azok megvalósulásával kapcsolatban lásd vármegyénket és közigazgatásunkat fejlődni, tekintélyében öregbedni, a késő utókor pedig fényes aranybetűkkel lássa meg nevedet a vármegye történelmének lapjain.

Az Uristen éltesse!

A beszédre az alispán meleg szavakkal biztosította a vármegyei tisztviselőket szeretetéről és támogatásáról.

A következő küldöttségek jelentek meg ezután: a városok küldöttsége dr. Kovács László rimaszombati polgármester, a községi és körjegyzők küldöttsége id. Fölföldy Ottmár körjegyző, ág. hitv. ev. egyház kishonti egyházmegyéje Medveczky Sándor és Gyürky Pál vezetésével, végül Feled községnek a küldöttségét fogadta az alispán. Minden küldöttség üdvözlő beszédeire szíves szavakkal válaszolt.

A küldöttségeket és az üdvözlő közönség hatalmas seregét szívesen látta vendégül az új alispán a kisteremben rendezett büffén, ahol a háziasszonyi tisztet az alispán leánya: ifj. Szontagh Zoltánné látta el kedves, szeretetreméltósággal. Az alispán leánya az ősi szokáshoz híven a vármegyei tisztikartól szép virágcsokrot kapott, melyet az új főjegyző nyújtott át üdvözlő beszéd kíséretében.

*

A szerdai megyegyűlés délelőtt 10 órakor kezdődött az alispán gyengélkedése folytán dr. Saldos Béla főjegyző elnöklése alatt. — Az ülésen csak kevesen vettek részt s az 55 tárgyból álló napirendet hamarosan letárgyalták. A rendelkezésünkre álló hely szűke miatt nem referálhatunk bővebben ezen tárgyakról, amelyeket különben előzetesen és multkor lap-számunkban is ismertettünk.

Hírek a gömőri közéletmezés és közellátás világából.

Háborus kihágások büntetései.

Az alispán ítéletei: Hlivák Mátyásné Rozsnyó borsó maximális árát be nem tartotta, 2 nap és 50 kor. — Kuzmányi János Nagyrőcze, tanusítvány nélküli őrlés, 50 korona pénzbüntetés.

A jolsvai főszolgabíró ítéletei: Kauzely Józsefné, Valastyák Györgyné és Zsák Józsefné Murányhuta zabot vásárlási igazolvány nélkül vásároltak, 20—20 korona pénzbüntetés.

A ratkói főszolgabíró ítéletei: Kohn Henrikné Rónapatak, orosz fogolynak szeszes italt adott, 60 kor. pénzbüntetés. — Benkó János nadlos, Andrej János nadzsán, Poproczi János visni Kopárhegy, munkára való kirendelés megtagadása miatt első kettő 30—30 korona, harmadik 50 kor. pénzbüntetés.

A nagyrőcei rendőrkapitány ítélete: Michael Pietruzycz vashegyi bányamunkás, babot szállítási igazolvány nélkül szállított Ausztriába, 20 kor. pénzbüntetés.

A feledi főszolgabíró ítéletei: Lemberger Manó Felsőbalog, lisztet cukorjegy ellenében adott el, 300 kor. pénzbüntetés. — Nagy-Fejes Rozália, Nagy Balyó Pál Balogujfalu szénadrágítás 10—10 kor. pénzbüntetés. — Egri Józsefné, Balázs Mária, Balázs Ferencz, Lukács István, Lukács Mátyás Csomatelke, burgonya maximált árának áthágása miatt 30—30 korona pénzbüntetés.

Rozsnyói rendőrkapitány ítélete: Aczél József Rozsnyó lisztszükséglet hamis bevallása 10 kor. pénzbüntetés.

*

A kávéárak augusztus hó 16 ig a régi maradtak, közli az alispán a közéletmezési hivatal elnökének rendelete nyomán a hatóságokkal. Ez a sablonos intézkedés még abból az időből maradt fel, mikor kávé is volt az üzletekben. Ma — mikor a hadikávé megérkezett is régen és hiába várjuk — szomorúan könyveljük el a régi jó idők ezen hónapról-hónapra visszatérő jelét.

Világháboru.

Az orosz offenzíva még mindig tart és most már más irányban indult. — A mult héten Zborow és Brzezany környékén igen kemény leczkéket kapott a mi seregeinktől, amelyek csak a legkevesebb tért engedve, a leghatalmasabb veszteséget okozták neki.

Az oroszok fővezére azonban nem azért Bruszilow, hogy a nagy veszteségek miatt abbahagyja a támadásokat, mert Bruszilow olyan embernek bizonyult már a mult nyáron, aki előtt egynehány százezer ember élete nem akadály. — Tavalay is úgy nyomult előre igazi orosz fővezéri módon, hogy a mi árkaikban küzdő saját seregét a mieinkkel együtt halomra ágyuztatta s barátot, ellenséget elpusztítva, tartalék seregével tovább nyomulhatott a pusztaságon. Most ugyan ennyire még sem mehet, mert a forradalmi orosz seregben is lehet annyi önérték, hogy azt nem tűrné el most, de nagy emberáldozatoktól most sem riad vissza. Föláldozott egész ezredeket, sőt egész hadosztályokat a legkisebb siker érdekében s miután belátta, hogy Galiczia északkeleti részén nem tud sikert elérni: most megpróbálkozott Galiczia délkeleti részén.

Staniszlau mellett indítottak e héten új erős lökést ellenünk és a többszörös tulerő már bizonyos eredményeket ért el, mert mintegy 12 kilométer széles szakaszon a mi csapatainknak vissza kellett vonulniuk és új állást keresniök a Lukovicza patak mellett, amely a Lukiew patakon át a Dnyeszterbe ömlik Halicsnál. Ezen a helyen a miskolci hadosztály vagy 3 orosz hadosztályt vert vissza nehéz küzdelmekben, míg azután az újabb tulerő elől visszavonulást rendelt el a hadvezetőség.

Az orosz offenzíva mindezideig nem vált veszélyessé reánk nézve, mert épúgy mint az angolok és francziák néhány árkot iszonyu áldozattal elfoglaltak a németektől, úgy itt is az oroszok több hadosztály föláldozása árán néhány elpusztított falut nyertek. — Míg Halics a mi kezünkben van, addig mostani állásainkra nem veszélyes a dolog. Akkor volna komolyabb a dolog, ha Halicsot nem tudnók tartani, mert akkor északra föl kellene adnunk Brzezany melletti állásainkat is.

A lengyel, litván és kurlandi határon nem került gyalogsági harcokra a sor, mert ott az orosz csapatokat nem tartják megbízhatóknak. Hirlik, hogy a romániai fronton is támadni akarják frontunkat.

Az olasz és maczedóniai frontok egészen elcsöndesedtek a héten.

Az angol-franczia fronton is kevesebb a harc, sőt most az angolokat két helyen olyan sikerrel támadták a németek, hogy tért nyertek s 1200-nál többet elfogtak egy harcban. — A francziák is folyton apróbb támadásokban őrlődnek mindig. A nagy offenzívára az amerikai segítséget várják, de arra a német főhadvezetőség úgy nyilatkozik, hogy azt már nem lesz idejük bevárni.

A tengeralattjáró hajók júniusban több, mint egy millió tonna ellenséges hajót pusztítottak el.

Hírek és vegyesek.

Személyi hírek. Dr. Fernet Gyula alispán folyó hó 12-én Budapestre utazott hivatalos ügyek intézése céljából.

Köszeghy Sándor kir. tan., a belügyminisztérium gyermekvédelmi osztályának főnöke mult hó végén Rozsnyón a megyéspüspök vendége volt 2 napig s a kath. legényegylet vezetése alatt álló Tanonczotthont is meglátogatta.

Vigh Bertalan kir. tan., miniszt. segédhivatali főigazgató folyó hó 7-én testvére látogatására városunkba érkezett.

Rendőrkapitányi kinevezés. A főispán Rozsnyó rendezett tanácsa város rendőrkapitányává *Badinyi György* losonczy rendőrfogalmazót nevezte ki.

Eljegyzés. *Istók Boriskát*, Istók József helybeli adófőtiszt kedves és bájos leányát eljegyezte *Reken János*, a cserencsenyi ág. h. ev. egyház tehetséges fiatal lelkésze.

Ifj. *Rónay Gyula* tüzérfőhadnagy, *Rónay Gyula* takarékpénztári főtisztviselő fia eljegyezte a tiroli Brixleggben gróf *Török Theát*.

Házasság. *Szűcs Ede* berzétei földbírókos házasságot kötött *Grünwald Irmával* Miskolcban.

Katonai előléptetés. *Sáfrány Ödön* 25. gy. ezredbeli egészségügyi zászlós, ki az olasz frontról e héten rövid szabadságra tért szülei körébe, f. évi január 1-től számítható ranggal egészségügyi hadnagygyá lett előléptetve.

Áthelyezés. *Eszes Emil* főhadnagy, a helybeli m. kir. áll. menteleposztály segéd-tisztje áthelyeztetett a nagyszalontai menteleposztályhoz.

Második signum laudis. *Lukács Endre*, a 3. honvéd táborigazgató tartalékos hadnagya, tb. szolgabíró, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a legfelsőbb dicséret elismerésben részesült újólag és a kardokat kapta.

Vöröskeresztes kitüntetés. *Dr. Balácsi Andor* népt. főorvos, akinek szülei Dobosinán laknak s ki most Nyiregyházán teljes katonai szolgálatot, a vöröskereszt hadiékitményes II. oszt. díszjelvénynyel lett kitüntetve.

Aktiválás. *Diakowszky Mihály* 80. gy. e. tart. hadnagy a hivatásos állományba áthelyeztetett.

Halálozások. Özv. *Tóth Alajosné* szül. Elődi Józsa f. hó 9-én 75 éves korában Budapesten elhunyt. A tisztos urnát leánya és kiterjedt rokonság, köztük sógora: id. *Rábely Miklós* gyászolja. Temetése folyó hó 11-én nagy részvét mellett ment végbe.

Kulik Péterné, a balogi hercegi uradalom Vadaskert-örének felesége mult héten 63 éves korában hosszas betegség után elhunyt. Kiterjedt rokonság gyászolja a jószívű öreg asszonyt kit nagy részvét mellett temették el Balogon.

Kadlecovics Lukács, nyug. kincstári tanító Tajón 84 éves korában elhunyt. 64 évig szolgált a magyar tanügyet s példányképe volt az igazi, a gyermekekért rajongó tanítónak s a hitbuzgó kántornak. — Halálát hat gyermeke, öccse: *Jókovi János* nyug. tanító, helpai kántor s nagyszámú családja gyászolja.

Ménelejtezés. A helybeli m. kir. áll. menteleposztálynál a mének előselejtezése f. hó 12-én ment végbe. A hivatalos aktushoz f. hó 11-én városunkba érkezett *Perczel Dénes* ezredes, a debreczeni mentelep parancsnoka is.

Egyházi választások. A gömőri ref. egyházmegye tisztikarának választása most lesz. A szavazatok benyújtási határideje f. hó 17-ike s a szavazatok felbontása f. hó 19-én megy végbe. A felbontáshoz *Buzay Márton* h. esperes és *Lukács Géza* egyházmegyei gondnok elnöklésével *Varga Antal* és *Simon Mihály* lelkészek, *Bornemisza Elemér* és *Süteő István* világiak s *Zajdó László* aljegyző vannak kiküldve.

A harctérről. *Schönbeck Károly*, Cöburg hercegi vasgyári számtiszt, a híres egri 60 as bakák vitéz főhadnagya, a signum laudis, a katonai vitézségi érdemkereszt és az ezüst signum laudis tulajdonosa, kinek páratlan hősiességéről a napilapok is megemlékeztek, három heti szabadság után, a melyet apósa: *Holics Ernő*, helpai körjegyző családja körében töltött el, e napokban utazott vissza a harctérre.

Közigazgatási bizottsági ülés. A vármegyei közigazgatási bizottság e hó 9 én tartotta rendes havi ülését. A szokott alapos tudósítást ezen gyűlésről más fontos közleményeink kiszorították s így csak annyiban számolunk be, hogy semmi különösebb tárgya az ülésnek nem volt.

Tompa Kulturtársaság. A vármegyei Tompa Kulturtársaság megalakítása, illetve a Tompa Mihály születésének 100 éves fordulója alkalmából rendezendő ünnepély előkészíté- sére kiküldött bizottság folyó hó 9 én dr. Fernet Gyula alispánhelyettes elnöklésével ülést tartott, melyen Lukács Géza főispán, ki az előző munkálatakat intézte, referált az eddig történekről. Felolvasta a nagy költő barátainak: Lévy Józsefnek és Hanvay Zoltánnak levelét, mely utóbbi azzal végződik, hogy amennyiben a Kisfaludy-Társaság által kezelt alapítvány tételnék a Tompa emlékéért évente méltató irodalmi mű díjazására, úgy a már e célra tett 100 koronás alapítványát 1000 koronára emeli fel. A Múzeum-egylet és a Közművelődési-egylet átirata is fel- olvastatott s aztán élénk eszmecsere indult meg, melyben Bornemisza László, Kubinyi Géza, Marton János és Czinke István vettek részt. Az eszmecsere lényege oda concludált, hogy a mai idők és viszonyok nem alkalmasak arra, hogy a kulturtényezők egybeolvasztásával a kulturtársaság megalakuljon, hanem az elvi álláspont fenntartása mellett a társaság megalakítása a háboru utáni idők feladata lesz. Most csupán arról kell tárgyalni, hogy a Tompa születésének százados évfordulója alkalmából a törvényhatóság milyen keretek között kívánja az ünnepséget rendezni; s miután az, hogy 1917. szeptember 28-án a törvényhatóság a hazai nagyobb kulturális egyesületek meghívása mellett diszközgyűlést tart, már régebben elhatározta- tott — a törvényhatósági közgyűlés elé dr. Wallentinyi Dezső javaslata alapján azt az indítványt terjeszti a kiküldött bizottság — miszerint az ünnepély rendezésére a törvényhatóság egy bi- zottságot delegáljon, melynek feladata lesz a diszközgyűlés tárgysorozatának megállapítása, a meghívások és elszállások ügye. Az ünne- pély költségei a szabadrendelkezési alaphól fe- deztetnek. Az ünnepélyes közgyűlést előkészítő bizottság tagjai: dr. Fernet Gyula alispán el- nökle alatt Lukács Géza, Széman Endre, Czinke István, dr. Kovács László, dr. Kármán Aladár, dr. Wallentinyi Dezső, dr. Söldos Béla főjegyző és Gál István aljegyző.

Vöröskereszt választmányi ülés volt pénteken, e hó 13 án d. u. 5 órakor a vár- megyeháza kistermében, melyen a Péter Pál- napi gyűjtés végleges elszámolása eszközöltetett s megállapított, hogy a bevétel megközelíti a tizezer koronát.

Bányászati gyűlés. Az Orsz. Magy. Bány. és Koh. Egyes. Borsod-Gömöri Osztálya f. é. július 10-én d. u. 2 órakor Bánrovén tar- totta rendes közgyűlést Sárkány Miksa elnöke- lete alatt. A gyűlés legfontosabb tárgyát ké- pezte az alelnöki állás betöltése, melyre Gyürky Gyula kir. bányatanácsos, bányagazdátót vá- lasztották meg. Nagy érdeklődéssel tárgyalták le a gyűlés egész tárgysorozatát, melynek vé- geztével az elismerés kifejezése mellett Lajos Győző bányaiskolai igazgatónak 1200, Polák Károly bányafőbiztosnak 150 és Schmögner János áll. elemi iskolai igazgatónak 100 korona jutalmat szavazott meg, hogy a tanév folyamán tanusított eredményes munkásságukat némileg viszonozza.

Gondnoksági ülés. A helybeli állami polgári leányiskola gondnoksága folyó hó 11-én dr. Kovács László polgármester elnöklésével ülést tartott, melyen Kárpáti Sándor helyettes gondnok referált az érkezett miniszteri rende- letekről s az elintézendő ügyekről. Legfontosabb tárgya volt az ülésnek az 1916—17. évi költ- ségvetés és az 1917—18. tanévre vonatkozó költségelőirányzat. Előbbinek az államot ter- helő része: 7071 kor. 44 f. bevétel és kiadás, utóbbi 4641 kor. 56 f. bevétel és 4624 korona kiadás. A várost terhelő számadás. 1916—17. évi költségvetés bevétele és kiadása 4156 kor. 95 fillér s az 1916—18. évi előirányzat 5607 korona bevétel és 3993 kor. kiadás, maradvány várható 1614 kor. A költségelőirányzat felte- resztetik az illetékes hatósághoz.

Jótekonyczélú előadás. Kandler Betty nyelv-tanár-nő növendékeivel a rimaszombati mozi- ban jótekonyczélú előadást rendez e hó 28-án. Az előadásra az előkészületek nagyban folynak.

Halálos baleset. Tiszolczon folyó hó 13 án Malják Mihály 23 éves vasuti fűtőházi fűtő a szén között hirtelen gránát löveget talált s azt piszkálgatta úgy, hogy az felrobbant s a fűtő olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy haldokolva szállították be a helybeli köz- kórházba, hol reggelre meghalt. Egyik társa is sérüléseket szenvedett.

Cziklon. Folyó hó 9-ikén délben végre megérkezett az epedve várt eső, melynek a hü- velyes veteményekre való jótekonyczélú hatása áld- os volt s némi reménysugarat varázsolt a kétségbeesett lelkekbe. — Az erős zápor meg- indulásakor a városunkhoz tartozó Szabadka pusztán félelmes ciklon támadt, mely az államut felől a méntelepi laktanya felé tartott, teljes sötétségbe borította a telepet s a nagy szél ál- tal felkavart tölcészerű forgatag olyan füst- felleg képét mutatott, mintha a laktanyát tűz- vész pusztítaná, úgyhogy a személyzet a fecs- kendők szereléséhez egy pillanat alatt hozzálá- tott. A ciklon hihetetlen gyorsasággal és nagy erővel jött le a dombról s a pusztai ugynevez- zett csárda-épület faszindelyes tetejébe kapasz- kodva, annak nagy részét egy pillanat alatt felemelve elsodorta s a tetőrészeket apró da- rabokra törve reptültek a katonai lovaglótérre s a rétekre. — Az államuton a pusztá bérlőjének kocsija és két lova állott s a ciklon a kocsi- lovastól elfordította és az árokba zudította. A bakon ülő kocsi könnyebb sérüléseket szenved- tett. Még az nap délután megjelent dr. Kovács László polgármester a szakértő városi közegek- kel együtt a város kárának megállapítása vé- gett s a fedélzet rendbehozatala iránt az intéz- kedések megtétettek.

Községi polgári fiu- és leányis- kola Poprádon, a Magas-Tátra alján. — Orvosilag ajánlott hely. — Tanulók német csa- ládoknál olcsón elhelyezhetők. — Bővebb fel- világosítással szívesen szolgál: 3—* **Horn József,** igazgató.

Halálos villámcsapások. A Garam- völgyről írja lapunk tudósítója, hogy mult hó 28 án Ágostonlak határában a mezőn három asszony kapált s hirtelen zivatar keletkezett nagy villámlással és dörgéssel. — A villám az asszonyok közé csapott és Szvetlák Józsefné 40 éves asszonyt agyonsújtotta. Helpán pedig folyó hó 1-én a villám egy házba csapott bele és az előszobában tartózkodó Svósz Viktória 18 éves leányt agyonsújtotta.

Péter-Pál napja. A Péter Pál napi ün- nepéből Forgácsfala község lakossága is — bár szerényen — de tiszta szívvvel vette ki részét és áldozott a „Vörös Kereszt“ oltárára. A templomi offerán 120 korona gyűlt össze. Csorbai Endre ügybuzgó községi jegyzőnk pedig 68 koronát küldött fel mint adományt, az illetékes helyre.

Az állandó mozgókép színház mult szomban és vasárnap a Homunkulus ciklus utolsó részletét, Homunkulus halálát mutatta be s a közönség élénk érdeklődéssel kísérte ugyan a szép filmet, de azért reméljük, hogy a feltáma- dás fimje nem fog elkészülni, mert már meg- elégteltük a Homunkulust.

Szombaton és vasárnap a „János vitéz“ van programmon, mely mindentelé nagy vonzó erőt gyakorolt és fényes sikert aratott.

Közigazdaság.

Miképp növelhetjük Gömör buzatermését?

A háboru óta a „többtermelésről“ igen sokat beszélgetnek az emberek. Ma nemcsak a ter- melőnek érdeke, hogy a magyar föld teremjen, hanem érdeke a fogyasztónak is. A májusi szá-

raz napok tikkasztó délutánján olyanok is só- várogtak az áldást hozó, langyos eső után, a kiknek egy talpalatnyi földcséskéjük sincs. Min- denki tudja, hogy a termelésben mutatkozó esetleges hiányokat ma nem lehet idegen be- hozattal pótolni, hiszen ellenségeink a kiéhez- tetés által az éhes gyomrokon keresztül akar- ják a győzelem babérágát leszakasztani.

Nemcsak önző magánérdek tehát ma arra törekedni, hogy termésátlagainkat emeljük, ha- nem egyenesen hazafias kötelessége minden gaz- dának megragadni azon eszközöket, amelyek se- gélyével azt elérheti.

A jobb talajmunka, a jobb trágyázás és a bőven-termő nemesített vetőmag alkalmazásával termésátlagainkat megkétszerezhetjük. Igen ám, csak hogy a háboru alatt a jobb talajmunkák- ról és jobb trágyázásról nem igen beszélhetünk. Nincs elegendő igaerő és nincs műtrágya.

A két első termésközpont tényezőktől tehát a jelenlegi körülmények között eltekinthetünk s alábbiakban csupán a bőventermő nemesített vetőmag alkalmazására, mint a többtermelés egyik leghathatósabb eszközére óhajtuk várme- gyénk gazdaközönségének figyelmét felhívni.

A közönséges magyar buzának igen nagy hibái: a csekély termőképesség és a rozsdá iránti hajlam. Az utóbbi következménye a szem meg- szorulása. Viszont vannak a magyar buzának igen jó tulajdonságai is, mint: a fagyállóság, a koráérés és lisztjének kiválósága.

Régebben megkísérelték a bővebben termő külföldi nyugati buzáknak a termelését, azon- ban azzal igen sok helyen felhagytak, mert ezek fagyállósága igen csekély, már a legki- sebb felfagyásnál, — a mi pedig vármegyénk- ben is koratavasszal igen gyakran előfordul — kipusztulnak.

Leghelyesebb tehát olyan buzafajtákat ter- melni, a melyek hazai buzákból lettek nemesi- tés útján előállítva.

Ha a buzavetést érés előtt megfigyeljük, azt fogjuk tapasztalni, hogy abban vörös és fehér kalászu, hosszabb rövidebb kalászu, jól és ke- vésbé jól termékenyült, korábban és későbbén érő, rövidebb és hosszú szalmájú, gyenge és erősebb szalmájú, rozsdás és kevésbé rozsdás, tehát egymástól lényegesen eltérő egyedek, il- letve tövek fordulnak elő.

Ezek a különböző tövek egymással nem kereszteződnek, mert a buza virágjai zártan vi- rágnak, tehát egy és ugyanazon gazdának a vetésében évről-évre részt vesznek és abban állandóan lesznek jó és rossz tulajdonsággal bíró egyedek.

Az előbbieket emelik, az utóbbiak pedig rontják a termésátlagot.

Mindnyájan tudjuk, hogy a növény éppen úgy átörökíti jeilegzetes tulajdonságait utódaira mint az állat, ha tehát a termelésből a rossz tulajdonságokkal bíró egyedeket kiselejtezzük s a jó tulajdonságokkal bíró töveket meghagy- juk, ez által tulsúlyra tesznek szert a termőké- pesebb egyedek és egészen bizonyos, hogy ezen eljárás által, a mit nemesítésnek nevezünk, a ter- més nagysága tetemesen emelkedni fog.

A nemesítési eljárás igen fáradtságos és hosz- szadalmas munka és igen nagy szakértelmet kíván s így azt minden gazdaságban végrehaj- tani nem lehet. De nem is szükséges. Ma már több uradalom foglalkozik növénynemesítéssel, ezektől vetőmag beszerezhető és elszaporítható.

A legrégebb és eddig a legszebb eredmé- nyeket felmutató nemesítő gazdaság a Csong- rád megyében fekvő Árpádalmi uradalom, mely gróf Berchtold Lipót tulajdona.

Székács Elemér uradalmi jószágigazgató 1906. évben kezdte meg a buzánemesítést, — Grábner Emil az orsz. m. kir. növényneme- sítő intézet igazgatójának hathatós támogatása mellett.

Az orsz. m. kir. növénynemesítő intézet már pár év előtt megkezdte az ország különböző részeiben a nemesített buzákkal a termelési ki- sérleteket s mivel azok majd mindenütt igen kedvező eredménnyel végződtek, a nemesített buzák három év óta „Székács buza“ néven for- galomba is kerültek. Székács jószágigazgató a magyar buzából mintegy 120 önálló típust vá- lasztott ki s ezek törzskönyvi számokkal lettek ellátva. Ezek közül az 1., 16., 17., 19., 150., 139., 238., 240., 264., 266., 267., 304., 330., 319. törzskönyvi számok mint legmegfelelőbbek let-

tek elszaporitva és az ország különböző részein kipróbálva.

A beérkezett termelési kísérletek szerint a Székács-féle nemesített buzákat holdankint átlag 200 kgr-al termelték többet, mint az ugyanazon minőségű földön és egy időben elvetett közönséges buzákat. Ez a terméstudblet Székács szerint felér a vetőmaggal és az aratórésszel, vagyis a nemesített buza termelésénél megnyerjük a vetőmagot és az aratás költségét.

Minket elsősorban az érdekel, hogy a vármegyénkben hogy váltak be a Székács buzákat, a miért is alábbiakban néhány gömörmezei gazdaságban végrehajtott termelési kísérletről számolunk be. — Az elmúlt 1916. évben gróf Serényi Béla uradalmában Miklósfala pusztán a gazdasági buza 845 kgr-ot, a Székács-féle 266. sz. buza 1273 kgr-ot adott, *terméstudblet tehát kat. holdankint 428 kgr. a Székács buza javára.*

Hónig János bányászati gazdaságában a gazdasági buza 791 kgr-ot, a Székács 19. sz. buza 1055 kgr-ot, a Székács 266. sz. buza 1117 kgr-ot adott, terméstudblet a Székács 19. sz. buza javára 264 kgr., a Székács 266. sz. buza javára 326 kgr.

Szent-Ivány József bejei gazdaságában a gazdasági buza kat. holdankint 1213 kgr-ot, a Székács 17. sz. buza 1677 kgr-ot termelt, *terméstudblet 464 kg. a Székács 17. sz. buza javára.*

Vármegyénkben tehát a terméstudblet egyes helyeken jóval meghaladja a 200 kgr-ot is.

Midőn a Székács-féle nemesített buzákkal az ország különböző részein végrehajtott termelési kísérletek eredményi nyilvánosságra hoztattak, a Gömör Kishontvármegyei Gazdasági Egyesület elhatározta a nemesített buzákat a vármegyében való elszaporítását. Ezen akciónak még nagyobb tápot adtak a vármegyében a Székács buzákkal elért igazán meglepő fentebb közölt eredmények.

Az egyesület fajtaszaporító gazdaságokat létesített s ma már 20 gazdaság termel a gazdasági egyesületnek nemesített buzákat. A fajtaszaporító gazdaságok a termésfelesleget kifizetve, mint vetőmagot tartoznak a gazdasági egyesületnek átadni, a mit áruosztálya útján a jelentkező gazdák részére vetési célokra kiárúsít. Viszont az egyesület a fajtaszaporító gazdaságok részéről évről-évre gondoskodik eredeti nemesített buza beszerzése által vetőmag felújításáról.

Az idén már 7—8000 q utántermésű nemesített buza vetőmag lesz a megye gazdaközönsége között szétosztva.

A vetőmagbeszerzést és értékesítést a gazdasági egyesületek részére a termés zár alá vételéről szóló legújabbban megjelent kormányrendelet is biztosítja.

Az utántermésű nemesített buza vetőmag a földművelésügyi miniszter által később megállapítandó feltételek és árakon lesz forgalomba hozva, a gazdasági egyesület azonban már most elfogad előjegyzéseket; és tekintettel a nagy érdeklődésre, célszerű lesz a vetőmag-szükségletet mielőbb előjegyeztetni.

Tíz métermázsán felüli szükségletek közvetlenül, tíz métermázsán alóli tételek azonban a községi elöljáróság útján rendelőndők meg, illetve jegyzendők elő a gazdasági egyesületnél.

A rendelők az eladási feltételekről és árakról az erre vonatkozó kormányrendelet megjelenése után azonnal értesítve lesznek.

E helyen is hangsúlyozzuk, hogy a nemesített buza utántermése kizárólag vetési célokra lesz az egyesület által kiárúsítva.

A gazdasági egyesületnek célja pár év alatt a gyengén termő, degenerálódott közönséges vetőmagot az egész vármegyében bőven termő nemesített és kipróbált fajtákkal kicserélni. — Az eljárás biztos ut a többtermelés felé s épen azért a gazdaközönségünknek az egyesületet ezen uton követni és támogatni nemcsak egyéni érdeke, hanem a mai viszonyok között hazafias kötelessége is. *Fodor Jenő.*

* Szerkesztői üzenet.

Tisztoság. Tudomásunk szerint az alispáni hivatal a szeszt a községek elöljáróinak adta ki azzal, hogy azt maga az elöljáróság ossza szét gazdaságuk nagysága szerint közvetlenül az egyes gazdáknak.

Tűzifaszükséglet biztosítása

Gömör és Kishontvármegye közpórháza. 133. sz.

Hirdetmény.

A vármegyei közpórház helyiségeinek fűtésére az 1917. évi október hó 1-től egy évre szükségelt 700 úrköbméter II. osztályú száraz dorongfának árlejtés útján való beszerzésére határidőül folyó 1917. évi július hó 25. napjának d. e. 9 óráját ezennel kitézöm.

Felhivom ennél fogva mindazokat, kik ezen szállításra vállalkozni óhajtanak, hogy a fentebb kitézött határidőig ajánlataikat a vármegyei közpórházba adják be.

Felhivom az ajánlattevőket, hogy ajánlataikat vagylagosan tegyék meg, nevezetesen az egységárakat akként tüntessék ki, hogy azok vagy csupán a megjelölendő erdőben értendő vagy a vármegyei közpórház udvarára befuvarozva s ott lerakva értendő árakat foglalják magukban.

Az igényelt tűzifamennyiség általam meghatározott-időben lesz beszállítandó.

Rimaszombat, 1917. évi július hó 13.

Dr. Kármán Aladár,

kórházi igazgató főorvos.

Özv. urinó két gyermekkel KERES folyó évi november hó elsejétől három szobás csinos lakást, magányos udvar, nagy, esetleg kis zöld-séges **KERTTEL.** — Ajánlatokat kér: **Derekas Jánosné** urnóhoz. 3—3

Hirdetmény.

4488. sz. — A Rimaszombat r. t. város tulajdonát képező

puszta-szabadkai vízi malom

és az ahhoz tartozó úrlési jog bérlete 1917. évi december hó 31-ik napján lejárván, az 1918. évi január hó 1-ső napján kezdődő újabb tíz évi bérletre pályázatot hirdetek.

Az egy koronás bélyeggel ellátandó zárt írásbeli ajánlatok **1917. évi augusztus hó 4-ik napjának d. e. 12 órájáig** a polgármesteri hivatalnál adandók be.

Az írásbeli ajánlat beadásával egyidejűleg tartozik az ajánlattevő 750 korona bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a városi pénztárba letétbe helyezni s az erről szóló pénztári elismervényt az írásbeli ajánlatához mellékelni.

A részletes bérleti feltételek a pályázati határidő utolsó napjáig a polgármesteri hivatalban tekinthetők meg.

Rimaszombat, 1917. évi július hó 13-án.

1—2

Dr. Kovács, polgármester.

Hirdetmény.

981. sz. — A tornaljai kir. bíróóság közönségesen teszi, hogy az állítólag elveszett következő okirat: a II-ik kibocsátású 1915. 327200. számú 1000 korona névértékű hadikölcsön adómentes 6 % ot kamatozó s Ruszkay János sajlóváralfalvai lakos tulajdonát képező járadék kölcsönkötvény megsemmisítése iránt az eljárást **Ruszkay János** sajlóváralfalvai lakos kérelmére folytatni tette. Ennél fogva felhívja az említett okirat birtokosát, hogy a jelen hirdetménynek a Budapesti Közlönyben történt harmadszori beiktatását követő naptól számított egy éve alatt az okiratot a bíróságnál mutassa be, mert ellenkező esetben a bíróság azt a jelzett határidő letelte után folyamodó újabb kérelmére semmisnek fog nyilvánítani.

Tornalja, 1917. június 18. napján.

Feledy s. k., kir. járásbíró.

A kiadmány hitelűl:

3—3

Kemény Géza, irodatiszt.

Egyetlen 4 éves leánykám mellé gyermeket szerető jobb, ügyes

gyermekleányt keresek,

ki a gyermekre való mosást, vasalást jól érti.

Lelveket **dr. Strausz Zsigmondné** Miskolcz, Széchenyi utca 2. czimre kérek.

Hirdetmény.

4467. sz. — A Rimaszombat r. t. város tulajdonát képező és a rimaszombati 516. számú telekjegyzőkönyvben 985. helyrajzi szám alatt felvett, az Erzsébet-téren fekvő emeletes, u. n.

Kaszinó-épületnek

összes melléképítményeivel nyilvános szóbeli árverésen leendő eladását Rimaszombat r. t. város képviselőtestülete 4801—1917. kgy. számú véghatározatával elhatározta.

A nyilvános szóbeli árverés határidejéül a képviselőtestület felhatalmazása alapján **1917. évi július hó 31-ik napjának d. u. 3 óráját** tűzzük ki a városháza tanácsstermben.

Az ingatlanság kikiáltási ára 150000 koronában lett a közgyűlés által megállapítva. — Az ingatlanság a nyilvános szóbeli árverésen legtöbbet ígérőnek adatik el; a kikiáltási áron alul azonban eladatni nem fog.

Az épületnek helyiségei jelenleg bérbe vannak adva és a vevő tartozik a bérleti szerződések, úgy amint azok jelenleg a város és a bérlők között fennállanak, az azokban foglalt összes jogokkal és kötelezettségekkel teljes joghatályal átvenni. — Az eredeti bérleti szerződések a polgármesteri hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az emeleti helyiségek s hozzá tartozó melléképületeket bérlő rimaszombati vármegyei Kaszinó bérszerződése, a bérszerződésben kitüntetett bérleti összeg fenntartásával azonban csupán 3 évre, vagyis 1920. évi május hó 1-éig terjedő joghatályal száll át a szerződésben feltüntetett egyéb feltételek mellett a vevőre.

Az árverésen résztvenni kívánók kötelesek az árverés megkezdése előtt 15000 korona bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a városi pénztárban letétbe helyezni s az erről szóló pénztári elismervényt az árverés megkezdése előtt a polgármesternek bemutatni.

A vételárat az árverési vevő az árverés jogerőre emelkedése napjától számított 3 hónap alatt három egyenlő részletben köteles a városi pénztárba készpénzben befizetni, és pedig az első részletet a jogerőre emelkedéstől szóló értesítés vétele után 8 nap alatt, a második részletet egy hó múlva s végül a harmadik részletet további egy hó múlva.

A fizetési határidők elmulasztása a bánatpénz s már befizetett részletek elvesztését vonja maga után s ezenkívül jogot ad a városnak még arra is, hogy az árverési vevő terhére és kárára új árverést tartson, vagy az eladástól egyszerűen elálljon.

Az adásvétel Rimaszombat r. t. város közönségére csak a felsőbb hatóságok jóváhagyása után válik kötelező erejűvé.

Az épület hasznai vevőt a jogerő napjától illetik, valamint e naptól terhelik a köz- és egyéb terhek, melyek a vételár utolsó részlete befizetése alkalmával lesznek elszámolandók. — A bánatpénz is az utolsó részletbe lesz betudandó, a kamatok úgy a bánatpénz, mint a részletek után eladót illetik.

Az ingatlanság tohermentesen megy át a vevőre. — Átirási engedély csak a vételár teljes befizetése után lesz kiadva.

Rimaszombat, 1917. évi július hó 11-én.

1—2

Dr. Kovács, polgármester.

HUDE CZ ISTVÁN

kályhás.

Rákóczy-utca 24 sz. (azelőtt Jánosi-utca)

Felvállal kályhák javítását és átrakásokat is és tűzhelyek készítését.

Uj kályhák raktáron. 5—10